

یادداشت

همدات‌پنداری با «خرس» چخوف

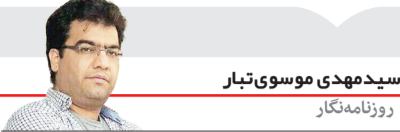

روزنامه‌نگار

اجرای نمایش «خرس» نوشته آنتوان چخوف و کارگردانی کیوان ظهرايي که در خانه‌نمایش مهرگان در حال برگزاری است، هفته پایانی خود را می‌گذراند.

ظهرايي، کارگردان، نویسنده، بازیگر و ترانه‌سرایي است که کارگردانی بیش از ۱۰ نمایش، نگارش چندین نمایشنامه و فیلمنامه و بازیگری در ده‌ها تئاتر و نمایش را در کارنامه خود دارد. در آخرین فعالیت خود، نمایشنامه خرس را با استفاده از هنرمندان و بازیگران جوانی همچون لیلی صبری، بنما قربان‌زاده، فرید گلریز، لاله حشمت‌پسند، نیما نیکمنش، عرفان سیف‌الهی، الیکا تصدیقی و محمد سوعه به روی صحنه برده است. نمایشنامه خرس از آن دست نمایشنامه‌هایی است که در دهه‌های مختلف و توسط بازیگران و هنرمندان متعددی روی صحنه تئاتر کشور اجرا شده و بارها و بارها نیز مورد نقد و بررسی قرار گرفته است. این نمایشنامه که به گفته منتقدان چخوف، در زمره نمایش‌های کم‌دی - درام قرار دارد، مانند اغلب آثار چخوف، مملو از نیش و کنایه‌ها و ظرایفی است که در پوشش یک درام ظاهراً غیرعاشقانه، به سرانجامی عاشقانه ختم می‌شود. سمیزوف مردم‌تمولی است که بعد از مشکلات مالی شدیدی که برایش پیش آمده، برای دریافت طلبش به خانه یکی از بدهکارانش که هفت‌ماه از مرگ او می‌گذرد، می‌رود، ولی همسر او که اکنون مسئولیت پرداخت بدهی‌های شوهرش را دارد، حاضر به پرداخت پول به طلبکار نمی‌شود و این آغاز یک درگیری بزرگ با پایانی غیرمنتظره برای همه است. داستان برپایه دو شخصیت سمیزوف و خانم پوپوف می‌چرخد که دائم در حال درگیری و نزاع با یکدیگر هستند. فضای نمایش متشکل از سه صندلی چوبی قدیمی، یک قاب عکس و یک پنجره است. یک صندلی زیر قاب عکس همسر فوت‌شده خانم پوپوف و در سمت راست صحنه نمایش قرار دارد. صندلی دیگری زیر پنجره و درست روی صحنه نمایش قرار داده شده و صندلی سوم رویه‌روی یک میز کوچک و آینه‌ای تمام‌قد گذاشته شده است که خانم پوپوف در طول نمایش، با نشستن رویه‌روی آینه و رسیدگی به ظاهر و آراستگی خود، حس یک زن متمول و خودخواه را القا می‌کند. به جرات می‌توان گفت از بازی درخشان شخصیت زن نمایش، یعنی لیلی صبری در نقش خانم پوپوف و خنده‌ها و قهقهه‌های نیش‌دار و زهرآگین او که در سیر داستان به خوبی حس نفرت از همسر عیاش و لاپابالی خود را منتقل می‌کند، نباید گذشت. به نظر می‌رسد انتقال درست مفاهیم این نمایشنامه توسط لیلی صبری، علاوه بر تسلط کارگردان بر بازی گرفتن از بازیگران، نشان‌دهنده استعداد قابل تحسین این بازیگر نیز هست. اما نیما قربان‌زاده که در نقش سمیزوف (طلبکار) ظاهر می‌شود، برای آنکه به مخاطب بفهماند چه صحنایی را برای رسیدن به خانه خانم پوپوف و گرفتن طلبش طی کرده، در سیر نمایش، به مسیری که از آن گذشته است، برمی‌گردد. شاید تا این بخش از نمایش، بازی‌ها، روال عادی داستان را می‌گذراند، اما آنچه اجرای جدید نمایشنامه خرس را متمایز می‌کند، هم‌راستایی کم‌دی‌های نمایش با اتفاقات و چالش‌های این روزهای کشور است.

کارگردان در قالب این نمایش کوشیده است وضعیت اقتصادی کشور، گرانی ارز، طلا، اتفاقات ناگوار یک سال اخیر، فقر، فشارهای مالی، افزایش فاصله طبقاتی و همه آنچه اوضاع کنونی کشور را درگیر کرده است، به‌نحو احسن در دیالوگ‌های شخصیت اصلی نمایش بگنجاند. این نقطه‌فوت نمایش موجب شده مخاطب علاوه بر درک نیش و کنایه‌های مستتر در متن نمایشنامه، همدات‌پنداری عجیبی با سمیزوف داشته باشد؛ گویا سمیزوف از زبان مخاطبان و بینندگان نمایش سخن می‌گوید و درد آنها را بیان می‌کند. بازی فرید گلریز، پیشکار پیر خانم پوپوف اگرچه چندان دلچسب نیست، اما به متن داستان و اجرای سایر بازیگران آسیب جدی وارد نمی‌کند. او تلاش می‌کند در نقش پیشکار، قابلیت‌ها و توانمندی‌های خود را به خوبی نشان دهد، اما حقیقت این است که قدرت بازی درخشان دو بازیگر زن و مرد داستان، بازی پیشکار را تحت الشعاع قرار داده و توانایی‌های او را اندکی به حاشیه برده است. باید اقرار کرد که بازیگران این نمایش به خوبی از نمایش پایان عاشقانه داستان برآمده‌اند و عشقی را که از دل یک نفرت و انزجار برمی‌آید، به‌درستی به نمایش گذاشته‌اند. آنجا که خانم پوپوف و آقای سمیزوف آماده یک دول می‌شوند تا تکلیف بگومگوها و درگیری‌های میان نشان مشخص شود، ناگهان جوانه عشقی ابتدا در نگاه‌شان و سپس در دل‌شان شروع به رویدن می‌کند که سرانجام داستان را با آنچه در ذهن مخاطب است، به گونه‌ای دیگر رقم بزند.

روزنامه‌نگار

سی‌وهشتمین جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر امسال شامل هشت بخش خواهد بود. این جشنواره در بخش‌های مسابقه تئاتر ایران (صحنه‌ای)، نمایش خیابانی، دیگرگونه‌های اجرایی، رادیوتئاتر، نمایشنامه‌نویسی همچنین نمایشگاه و مسابقه (پوستر، عکس و اقلام تبلیغاتی) پذیرای آثار هنرمندان سراسر کشور است. جشنواره سی‌وهشتم تئاتر فجر روز گذشته، چهارم بهمن ماه با افتتاح نمایشگاه عکس و پوستر با عنوان «لحظه قطعی» در نگارخانه تابستان خانه هنرمندان فعالیت خود را آغاز کرد. هیات داوران این بخش مسابقه و نمایشگاه به مدیریت سیامک زمردی مطلق ۸۰۷ عکس از ۱۷۰ هنرمند عکاس را داوری کردند و با جمع‌بندی آنها ۵۹ عکس از ۴۹ عکاس در نمایشگاه عکس تئاتر جشنواره نمایش داده می‌شوند. همچنین در بخش مسابقه و نمایشگاه پوستر به مدیریت ابراهیم حسینی، تعداد ۲۸۷ اثر از ۹۵ طراح بررسی شدند و در نهایت با جمع‌بندی هیات داوران این بخش، ۶۰ اثر از ۳۵ طراح در گالری تابلستان خانه هنرمندان ایران نمایش داده می‌شوند.

میانگین قیمت بلیت ۲۰ تا ۳۰ هزار تومان
۴۰ نمایش در بخش به علاوه فجر حضور دارند که آثار خوبی از هنرمندان جوان و پرشور هستند و من در همین برنامه از عموم مردم دعوت می‌کنم حتماً از آثار نمایشی این بخش دیدن کنند. ۱۱۹ نمایش در جشنواره تئاتر فجر امسال روی صحنه می‌رود که تعداد ۲۳ نمایشی در بخش خیابانی و چهار اثر در بخش دیگرگونه‌ها و ۹۰ اثر هم در بخش صحنه‌ای است. قیمت بلیت‌ها نسبت به سالن‌های نمایشی متفاوت بوده و میانگین آن بین ۲۰ تا ۳۰ هزار تومان است. این اطلاعات را شهرام کریمی، مدیرکل هنرهای نمایشی شامگاه پنجشنبه سوم بهمن در برنامه «شهر فرنگ» به مخاطبان داد و اضافه کرد: «بخش‌های متنوعی در جشنواره ایجاد شده است. گاهی اوقات این بخش‌ها در مرحله عملی موفق بوده و حفظ شده و گاهی هم تجربیات مورد استقبال قرار نگرفته است. گستردگی جشنواره به‌منظور توجه به ژانرهای متنوع

شهدا

«مرکز ژنتیک نور» با تحقیقاتی که بر بقایای پیکر شهدای تفحص شده انجام داده تا امروز این امکان را فراهم کرده است که تعداد ۷۰۰ شهید گمنام شناسایی شوند. محمود تولایی، مدیر این مرکز در گفت‌وگو با فارس، خاطره جالبی از تفحص شهید علی هاشمی روایت کرده است: «بهترین و تاثیرگذارترین خاطره‌ای که دارم مربوط به ملاقاتم با مادر شهید علی هاشمی بود. پیش از ذکر خاطره لازم است بگویم او یکی از شهدای مظلوم ما بود. درمورد پرونده او شبهاتی وجود داشت. پیکر این شهید را در جزیره حور تفحص کردند و بعدها به برکت شناسایی او شهدای دیگری نیز در این منطقه تفحص شدند. خلاصه وضعیت این شهید و الامقام به گونه‌ای بود که درموردشان افتراهایی مطرح شد که بعدها همه اینها بنا به دلایل محکمی رد شد. مادر او در اهواز زندگی می‌کند. من حامل سلام ویژه مقام معظم رهبری به او بودم. حضرت آقا از من خواستند سلام‌شان را برسانم. این مادر تا مدت‌ها

نگاهی به سی‌وهشتمین جشنواره تئاتر فجر

متفاوت و جوان

نمایشی در کشور است. جشنواره در ۱۰ بخش اصلی برگزار خواهد شد، ولی بخش‌های زیادی را شامل می‌شود. ما شاید فقط تاریخ برگزاری را می‌بینیم، اما می‌شود گفت بسیاری از اتفاقات پیش از این تاریخ عملی شده است؛ مانند تئاتر استان‌ها که برآیند آن در گردهمایی با عنوان همایش برگزیدگان جشنواره‌های تئاتر استان‌ها جمع می‌شود یا مسابقات نمایشنامه‌نویسی که با استقبال خوبی

روبه‌رو شده است.

جشنواره با معیار ملی برگزار می‌شود. در دو دهه اخیر معیارهای مختلفی درباره جشنواره مطرح شده است؛ ابتدا فراخوانی ارائه می‌شد و سپس داوری‌ها انجام و آثار منتخب مشخص می‌شدند، اما ام‌به‌مرور این شکل تغییر کرده و شبیه تمام جشنواره‌های معتبر دنیا جشنواره تغییر رویه داد و به سمت برآیند اجرای تئاترهای سالانه کشور

شهیدی که بعد از ۲۷ سال به خانه بازگشت

این شهادت را قبول نمی‌کردند و می‌گفتند پسرم زنده است. یادم هست وقتی به اهواز رفتم برای من تعریف کردند که یک شب در خواب دیده‌اند علی آقا آمده و در درگاهی اتاق‌شان ایستاده و با لحن «دانش‌مندی» گفته «مادر این همه منتظر من بودی، حالا که من بعد ۲۷ سال برگشته‌ام، من را تحویل نمی‌گیری؟» و همین خواب باعث شده بود مادر شهید به یقینی که ما رسیدیم، برسد و آرامش بگیرد. خانواده شهدایی که مورد شناسایی قرار گرفته‌اند و اکنون مزار مشخص دارند، خیلی قدردار و زحمات همکاران ما هستند. به ما لطف زیادی دارند و رابطه ما مثل رابطه یک فامیل است. حرف اول و آخر من این است تا جایی که امکان دارد چشم‌انتظاری آنها را کوتاه کنیم. این مطالبه جدی ما از همکاران عزیزمان در بنیاد شهید است که همکاری کنند تا در قالب طرح پایش سلامت، به سرعت بانک‌مان را تکمیل کنیم تا این شاء‌الله با عنایت همین شهدا و همین تعامل‌ها با سرعت بیشتری

کار شناسایی شهدای گمنام را پیش ببریم. تولایی در بخش دیگری از صحبت‌هایش به عقیده‌ای که در پس انجام این کار نهفته هم اشاره کرده و گفته است: «این بخش نه تنها برای من بلکه برای همه متخصصان ما بسیار مقدس است. باقی‌مانده پیکر نازنین شهدای ما در این بخش نگهداری و مورد بررسی قرار می‌گیرد. همکارهای من تخصص‌هایی نظیر آناتومی، انسان باستان‌شناسی و پیکرشناسی دارند. همه آنها با عشق و اعتقاد راسخ در این مرکز کار می‌کنند. عمده آنها خانم‌های جوانی هستند که کار تحقیق و پژوهش را در کنار کارهای شناسایی این شهدا پیش می‌برند. بارها شده من خدمت خانواده‌های معظم شهدایی رسیده‌ام که پیش از اینکه شناسایی شوند، دفن شده‌اند و بعدها به واسطه پروفایل‌های موجود، ما توانسته‌ایم خانواده آنها را شناسایی کنیم. وقتی خدمت آنها می‌رسیم متوجه‌ی برقراری آنها هستیم. به آنها عرض می‌کنم که

رفت. جشنواره تئاتر فجر در حال رفتن به سمت شکل و رویه بین‌المللی است. ما ابتدای سال سمیناری را تحت عنوان آسیب‌شناسی جشنواره تئاتر فجر برگزار کردیم تا نقاط مثبت و منفی این رویداد را دربرایم. من در دیدگاه شخصی خودم معتقدم ما می‌توانیم برای ایجاد انگیزه به این فکر کنیم که بخشی به‌عنوان تولیدات نو یا تجربی را در جشنواره داشته باشیم.»

کریمی نگاه خود را درباره رقابتی با غیررقابتی برگزار کردن جشنواره تئاتر فجر این‌طور عنوان کرد: «باید به انگیزه شرکت‌کنندگان توجه کنیم. رقابت همیشه در جشنواره‌های هنری بوده است و ما در یونان باستان هم این رقابت را می‌دیدیم. رقابت ممکن است به شرکت‌کنندگان انگیزه بدهد، اما باید به یک نکته حساس توجه کنیم. در جشنواره تئاتر فجر نسل‌های مختلف با انگیزه‌های مختلف شرکت می‌کنند. گاهی برای بخشی از هنرمندان رقابت انگیزه ایجاد نمی‌کند و دیده‌شدن آثار اهمیت دارد و گاهی عکس این امر اتفاق می‌افتد.»

سالن‌ها و کشورها

مجموعه تئاتر شهر شامل سالن‌های اصلی، سایه، چهارسو و قشقای، تماشاخانه جشنواره تئاتر استاد ناظرزاده کرمانی و سالن استاد سمندریان، سالن اصلی تالار مولوی، تالار رودکی، تماشاخانه سرو، پردیس تئاتر شهرزاد، تئاتر مستقل تهران، عمارت نوفل لوشاتو، تماشاخانه دیوار چهارم، تماشاخانه مهرگان، تماشاخانه ایران تماشا، تماشاخانه آرمان، تماشاخانه شانو و تماشاخانه دامپزبان آثار نمایشی و رادیوتئاترهای سی‌وهشتمین جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر در ایام برگزاری این رویداد خواهند بود.

۶ نمایش از کشورهای لهستان، ارمنستان، بلژیک، سوئیس و یونان در بخش تئاتر ملل سی‌وهشتمین جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر اجرامی شوند. همچنین ۲۵ میهمان از ۱۹ کشور شیلی، فنلاند، گرجستان، کراسوی، فرانسه، چین، بلژیک، لیتوانی، روسیه، سوئیس، ایتالیا، آرژانتین، تاتارستان، ارمنستان، تاجیکستان، دانمارک، الجزایر، عمان و هلند در پنجمین بازار بین‌المللی هنرهای نمایشی ایران که از ۱۳ تا ۱۷ بهمن در تهران برگزار می‌شود، حضور می‌یابند.

گفتنی است، سی‌وهشتمین جشنواره بین‌المللی تئاتر فجر امسال از ۱۲ تا ۲۲ بهمن برگزار می‌شود.

همین متخصصان زنده و تحصیلکرده ما برای شهید غریب شما خواهری کرده‌اند. باید در اتاق پیکرشناسی باشید و رفتار این متخصص‌ها با باقی‌مانده این پیکرها را ببینید. برای من میزان احترام و عشق‌شان قابل توصیف نیست. من هم به‌عنوان خدمتگزار کوچک این مجموعه عاشق این بخش از این مرکز هستم و با تمام احترام و حضور قلب در کنار بقایای این پیکرها حاضر می‌شوم. والدین این شهدا در سنین سالمندی هستند. ضعیف شده‌اند و با انواع بیماری‌ها روزگار می‌گذرانند. وقتی به قطعیت می‌رسیم که شهیدی متعلق به این والدین است هماهنگی‌های مختلفی انجام می‌شود. به‌طور ناگهانی نمی‌توانیم این خبر را بدهیم. تجربه ثابت کرده که این خبر هیجان بسیار بالایی برای این والدین چشم‌انتظار دارد. به همین دلیل معمولاً ابتدا به بستگان دیگر آنها اطلاع داده می‌شود و آنها آرام‌آرام این خبر را به والدین شهدا می‌دهند.»

چارسو

داماد رقیب انتخاباتی ترامپ، سرمایه‌گذار فیلم مجیدی؟

وب‌سایت برایت بارت و تعدادی از رسانه‌های حامی دونالد ترامپ در آمریکا مدعی شده‌اند داماد هندی الاصل الیزابت وارن از نامزدهای دموکرات در انتخابات ریاست جمهوری آمریکا، در تأمین سرمایه آواز گنجشک‌ها نقش داشته است.

کافه سینما درباره این خبر نوشت: «در شرایطی که رقابت میان احزاب جمهوری خواه و دموکرات برای حضور در انتخابات پیش‌رو اوج گرفته، حالا خبر همکاری داماد الیزابت وارن یکی از نامزدهای دموکرات انتخابات ریاست جمهوری، با فیلمساز ایرانی منتشر شده است. در کتاب جدید پيتر سوزیز، خبرنگار گفته شده در سال ۲۰۰۸ موسسه Tricolor او فیلم آواز گنجشک‌های مجید مجیدی را تهیه کرده است.»

در تیتراژ آواز گنجشک‌ها، نام سازمان بهزیستی، سازمان فرهنگی شهرداری و مجید مجیدی به‌عنوان سرمایه‌گذار فیلم آمده و می‌توان در انتظار تکذیب این خبر از سوی مجیدی بود، در این شرایط و حتی با فرض کذب بودن این ادعا، پای فیلم مجیدی به رقابت‌های انتخاباتی آمریکا باز شده و باید دید رقبای وارن آیا در مناظره‌های پیش‌روی دموکرات‌ها هم این ادعا را مطرح می‌کنند یا خیر.

رضا عطاران جلوی دوربین روح‌الله حجازی

با پایان پیش تولید فیلم سینمایی «روشن» ششمین ساخته سینمایی روح‌الله حجازی، فیلمبرداری این فیلم در تهران آغاز شد و رضا عطاران به‌عنوان بازیگر اصلی جلوی دوربین این کارگردان رفت. روشن مانند فیلم قبلی حجازی اثری پرزایر است که ترکیبی متفاوت از بازیگران سینما و تئاتر در آن به ایفای نقش می‌پردازند. رضا عطاران، سارا بهرامی، مسعود میرطاهری، مهدی حسینی‌نیا، محمد ولی‌زادگان، نازنین سهامی‌زاده، ابراهیم عزیزی، علی رحیمی، حمیدرضا حیدری، هدیه آیدهاک، امیر کیوان معصومی با معرفی بازیگر خردسال سرگل لوسانی ترکیب بازیگران روشن را تشکیل می‌دهند. همچنین یک بازیگر مطرح طی روزهای آینده به گروه اضافه خواهد شد که در خبرهای بعدی معرفی می‌شود. روشن برخلاف ساخته‌های اخیر حجازی یک فیلم پرلوکیشن و سخت است که پیش‌بینی می‌شود فیلمبرداری‌اش تا آخر امسال ادامه داشته باشد. آخرین ساخته سینمایی حجازی «اتاق تاریک» بود که برای اولین بار در سی‌وششمین جشنواره فیلم فجر به نمایش درآمد و در برخی جشنواره‌های بین‌المللی حضور داشت. فیلمنامه روشن را روح‌الله حجازی به نگارش درآورده و تهیه‌کنندگی‌اش را مانند دو فیلم قبلی خودش برعهده خواهد داشت.

جشنواره‌های فجر به استان‌ها، نگاهی جدی دارند

سیدعباس صالحی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی عصر پنجشنبه در بازدید از دبیرخانه سی‌وپنجمین جشنواره موسیقی فجر با اشاره به برپایی جشنواره در استان‌های دیگر گفت: «حوزه استان‌ها بسیار مهم و اقداماتی که تا امروز انجام شده، خوب بوده است، فراموش نکنیم خلاقیت قابل توجهی در فضای استان‌ها داریم و هر قدر خود را به فضای استان‌ها نزدیک کنیم، به سرعت حرکت خود در این حوزه افزوده‌ایم.» سیدعباس صالحی، وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی تصریح کرد: «جشنواره موسیقی فجر یک جشنواره ملی است و باید همه استان‌ها در آن حضور داشته باشند. استان‌ها می‌توانند در این رویکرد مؤثر باشند.» صالحی درمورد توجه به استان سیل‌زده سیستان و بلوچستان گفت: «سیستان و بلوچستان باید به‌عنوان یک موضوع ملی در فضای جشنواره مورد توجه قرار گیرد، فضای سیستان و بلوچستان به موجب جشنواره‌های فجر باید عوض شود و روی این موضوع باید کار کرد.» وی همچنین تصریح کرد: «ایران در دی‌ماه‌های زیادی داشته و در فضای جشنواره موسیقی باید احساس یک زندگی عادی را به فضای جامعه بازگردانیم. فضای جشنواره‌ها از جمله موسیقی می‌تواند این کار را انجام دهد، تبلیغات، تیزرها و فضای مجازی این شرایط را فراهم کرده تا جشنواره‌ها با این ابزارها در بستر بهتری حرکت کنند.»

ویروس کشنده، سینماهای چین را بست

مقامات چینی تصمیم گرفتند برای مقابله با گسترش یک ویروس کشنده، ۷۰ هزار سالن سینمایی نمایش فیلم را تعطیل کنند. به گزارش ایسنا به نقل از هالیوود ریپورتر، بزرگ‌ترین مجموعه سینماهای زنجیره‌ای کشور چین شامل واندا، CGV، بونا، لومیر پایونیر و... به صورت عمومی اعلام کردند در واکنش به همه‌گیر شدن ویروس جدید و کشنده کرونا در این کشور تا اطلاع ثانوی همه سالن‌های سینمایی را تعطیل کرده‌اند. همچنین کمپانی‌های فیلمسازی بزرگ چینی هم‌زمان با آغاز تعطیلات سال نوی چینی در روز پنجشنبه از اکران مهم‌ترین محصولات سال خود خودداری کردند. سال نوی چینی هم‌اکنون پرفروش‌ترین دوره زمانی در سینمای جهان است و پیش‌بینی می‌شد میزان درآمد حاصل از فروش سینماها در این بازه زمانی به بیش از یک میلیارد دلار برسد. با افزایش ویروس مرگومر که تاکنون صدها چینی به آن مبتلا شده‌اند، پزشکان هشدار داده‌اند مردم تا حد ممکن از حضور در مکان‌های شلوغ اجتناب کنند. قرار است در صورتی که شرایط بهداشتی در این کشور بهبود یابد، برنامه نمایش فیلم‌ها در سال نوی چینی در یک بازه زمانی دیگر برنامه‌ریزی شود، اما با توجه به شمار مبتلایان به این ویروس، این موضوع بسیار غیرمحمتمل به نظر می‌رسد. تا دیروز بیش از ۸۰۰ نفر به نسخه جدید از ویروس کرونا در سطح جهان مبتلا شده و ۲۰ نفر نیز در چین جان باخته‌اند.